

IKASLEAREN GIDA

PENTSAMENDUA ETA HIZKUNTZA

**IKASTURTEA:
2014-2015**

TITULAZIOA: GRADUA PSIKOLOGIAN

ZENTRO: PSIKOLOGIA FAKULTATEA
IKASTURTEA: 2014-2015

IKASLEAREN GIDA

1. IRAKASGAIAREN OINARRIZKO EZAUGARRIAK

IZENA: PENTSAMENDUA ETA HIZKUNTZA

KODEA: 25060

IKASTURTEA: 2014/2015

IRAKASGAI MOTA = O (D = adarreko oinarrizkoa; S = beste adar batzuetako oinarrizkoa; Y = gradu amaierako proiektua; O = nahitaezkoa edo P = hautazkoa)

ECTS Kredituak: 6

kurtsoa: 2.a

LAUHILEKOA: 2.a

Bete beharrekoak: Pentsamendua eta Hizkuntza prozesuetan parte hartzen duten oinarrizko prozesu psikologikoak ezagutu: Arreta, Pertzepzioa, Ikaskuntza, Oroimena, Motibazioa, Emozioa.

Gomendioak: Garapen kognitiboaren eta hizkuntzaren garapenaren prozesuak ezagutu.

2. IRAKASLE-TALDEAREN DATUAK

IZENA: Patricia Insúa

ZENTRO/SAILA: Psikologia Fakultatea/Oinarrizko Prozesu Psikologikoak

ALORRA: Oinarrizko Psikologia

BULEGOA: P3D5

e-posta: patricia.insua@ehu.es

TLF: 943-015735

URL WEB:

IZENA: Aitziber Pascual

ZENTRO/SAILA: Psikologia Fakultatea/Oinarrizko Prozesu Psikologikoak

ALORRA: Oinarrizko Psikologia

BULEGOA: P3D6

e-posta: aitziber.pascual@ehu.es

TLF: 943-015658

URL WEB:

IZENA: Susana Conejero

ZENTRO/SAILA: Psikologia Fakultatea/Oinarrizko Prozesu Psikologikoak

ALORRA: Oinarrizko Psikologia

BULEGOA: P3D15

e-posta: susana.conejero@ehu.es

TLF: 943-015742

URL WEB:

3. IRAKASGAIAREN GAITASUN ESPEZIFIKOAK ETA ZEHARKAKO GAITASUNAK

Gaitasuna	Irakasgaiaren gaitasun espezifikoak
1	Pentsamendua eta Hizkuntzaren funtzionamendua azaltzen duten oinarrizko erregelak ezagutu.
2	Pentsamendua eta Hizkuntzaren prozesuak azaltzen saiatzen diren eredu teorikoak, beren ezaugarriak, ezberdintasunak eta mugak, ezagutu, testu ezberdinak aztertuz, laburtuz, aurkeztuz eta horiei buruz eztabaidatuz.
3	Pentsamenduaren funtzionamendua eta honek eguneroko bizitzan dituen efektuak azertu.
4	Diskurtsoaren analisi kritiko bat egiteko gai izan, pentsamendua eta hizkuntza gauzatzen diren testuingurua kontuan izanda.
5	Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak egoki erabiltzeko eta irakasgaiaren edukietan aplikatzeko gai izan.
	Zeharkako gaitasunak
1	Informazio eta dokumentazio iturrietan oinarrituz, Psikologiarekin zerikusia duen informazioa era kritiko batean bilatzeko, kudeatzeko, aztertzeko eta laburtzeko gai izan.
2	Era eranginkor batean erlazionatzeko, komunikatzeko eta erabakiak hartzeko eta bai indibidualki bai taldean lan egiteko gai izan.
3	Ikaslea ikaskuntza autonomo batean gaitu egingo duten trebetasunak eskuratu.

4. PROGRAMA

4.1. KLASE MAGISTRALETAN GARATUTAKO PROGRAMA TEORIKOA

1. GAIA: Pentsamenduaren eta Hizkuntzaren azterketa. Mugaketa kontzeptuala
  - 1.1. Pentsamenduaren eta Hizkuntzaren arteko erlazioak
  - 1.2. Pentsamendu eta Hizkuntza prozesuen ikerketa metodologia
2. GAIA: Arrazonamenduaren Psikologia
  - 2.1. Arrazonamenduaren ikerketa Pentsamenduaren Psikologiaren testuinguruan
  - 2.2. Arrazonamenduaren Psikologian dauden ikerketa eremuak
  - 2.3. Giza arrazonamenduaren ikerketan dauden ikuspuntu teorikoak

3. GAIA: Arrazonamendua

3.1. Arrazonamendu deduktiboa

3.2. Arrazonamendu induktiboa

4. GAIA: Problemen soluzioa

4.1. Gestalt eskola eta problemen soluzioa

4.2. Informazio Prozesaketaren Teoria eta problemen soluzioa

4.3. Arrazonamendu informala

5. GAIA: Hizkuntzaren kontzeptua

5.1. Hizkuntzaren analisi- dimentsioak: egiturazkoa, funtzionala eta jokabidezkoa

5.2. Prozesu Psikologikoak hizkuntzaren erabileran

6. GAIA: Hizkuntza ulertzea

6.1. Hitzak ezagutzea eta ulertzea

6.2. Perpausak ulertzea

6.3. Diskurtsoa ulertzea

7. GAIA: Hizkuntza sortzea

7.1. Mezuaren planifikazio kontzeptuala

7.2. Mezuaren kodifikazio linguistikoa

7.3. Formulatzaileren arkitektura

4.2. GELAKO PRAKTIKETAN ETA TALLERRETAN GARATUTAKO PROGRAMA (*)

Irakaskuntza modalitate hauen helburu orokorra klase magistraletako programa teorikoan ematen diren zenbait gai eta beren aplikazio praktikoaren artean sakontzea da.

3 gai eremu zabal egituratu dira. Gai eremu bakoitza 8 orduetan zehar landuko da bi ordutako 4 klasetan:

a. Baldintzazko Arrazonamendua: Wasonen hautalana

- a) Wasonen hautalanaz proposatu diren bertsio ezberdinak ezagutuko dira.
- b) Egiteko hau ondo ebazteko orduan eragina daukaten faktore garrantzitsuenak ezagutuko dira.
- c) Pertsonok era logiko batean arrazonatzeko daukagun

gaitasunari buruz ondorioak aterako dira.

i. Gai eremu honetan gaitasunak lortzeko egingo diren lanak:

1. Teoriari buruzko jatorrizko testuak irakurtzea eta aztertzea. Txosten bat egin testuen analisisiei buruzkoa. Lan praktikoaren aurkezpen publikoa (Gaitasunak: 1, 2, 3, 4 eta 5).
2. Sakontze eta eztabaida tailer bideratuak (Gaitasunak: 3, 4 eta 5).
3. Bilaketa bibliografikoak (Gaitasunak: 1, 2, eta 4).

b. Hizkuntzaren ekoizpena: Hizketaren errore espontaneoak

- a) Hizkuntzaren ekoizpenari buruzko ereduak planteatzen dituzten osagai nagusiak ezagutuko dira.
- b) Hizketaren errore espontaneo mota ezberdinak ikertzeko behaketa metodologia erabiliko da.
- c) Eredu serialek eta interaktiboek egiten dituzten aurreikuspen teorikoak kontuan hartuta ondorioak aterako dira.

i. Gai eremu honetan gaitasunak lortzeko egingo diren lanak:

1. Hizkuntzaren ekoizpenari buruzko jatorrizko testuak irakurtzea eta aztertzea. Aztertutako testuei buruzko txostenak egitea. Lan praktikoaren aurkezpen publikoa (Gaitasunak: 1, 2, 3, 4 eta 5).
2. Hizketaren errore espontaneoak biltzea eta sailkatzea. (Gaitasunak: 2 eta 3).
3. Bilaketa bibliografikoak. (Gaitasunak: 1, 2, eta 4).

c. Diskurtsoaren analisia

- a) Diskurtsoaren analisi kritikoak ikertzen dituen funtsezko kontzeptuak ezagutuko dira eta diziplina berri honen aintzindari teorikoak ezagutuko dira.
- b) Gaur egungo krisi ekonomikoari buruzko zenbait dokumental era kritiko batean aztertuko dira.
- c) Norberaren ikuspuntu kritikoak azaltzea aukeratuko den gai bati buruzko diskurtso personal bat eraikiko da.

i. Gai eremu honetan gaitasunak lortzeko egingo diren lanak:

1. Teoriari buruzko jatorrizko testuak irakurtzea eta aztertzea. Txosten bat egin testuen analisisiei buruzkoa. Lan praktikoaren aurkezpen publikoa (Gaitasunak: 1, 2, 3, 4 eta 5).
2. Sakontze eta eztabaida tailer bideratuak (Gaitasunak: 3, 4 eta 5).
3. Ikus-entzunezko lan bat egin (Gaitasunak: 1, 2, eta 4).

(*) Komenigarria litzateke jarduera bakoitzarekin zein gaitasun garatzen den zehaztea, bai eta gaitasunaren zenbakia ere.

5.-IRAKASGAIAREN PLANGINTZAKO KRONOGRAMA

Astea	Datak	KM (32 ordu)	GP (14 ordu)	TA (12 ordu)	S (2 ordu)	Ordu ez presentz.	Entregatu beharrekoa	Guztira
1	01/25-01/29	KM =3	GP1=2 GP2=2 GP3=2					5
2	02/01-02/05	KM =3	GP1=2 GP2=2 GP3=2					5
3	02/08-02/12	KM =3		TA1=2 TA2=2 TA3=2		5		5
4	02/15-02/19	KM =3		TA1=2 TA2=2 TA3=2		5		5
5	02/22-02/26	KM =3	GP1=2 GP2=2 GP3=2			10	X	5
6	02/29-03/04	KM =3		TA1=2 TA2=2 TA3=2		5		5
7	03/07-03/11	KM =3		TA1=2 TA2=2 TA3=2		5		5
8	03/14-03/18	KM =3	GP1=2 GP2=2 GP3=2					5
9	03/21-03/25							0
10	03/28-04/01							0
11	04/04-04/08	KM =3	GP1=2 GP2=2 GP3=2			10	X	5
12	04/11-04/15	KM =3		TA1=2 TA2=2 TA3=2		5		5
13	04/18-04/22	KM =3	GP1=2 GP2=2 GP3=2					5
14	04/25-04/29	KM =1		TA1=2 TA2=2 TA3=2		5		3
15	05/02-05/06		GP1=2 GP2=2 GP3=2			10	X	2
16	05/09-05/13							
Guztira		KM =34 or.	GP=14 or.	TA=12 or.		60 or.	3	120 or.

6. EBALUAZIO-SISTEMA

Irakasgaiaren ebaluazio sistemak bi modalitate ditu:

A modalitatea) Ebaluazioaren sistema mistoa: Ebaluzio finala (%70 test motako azterketa baten bidez ezagutzen lortzearekin erlazionatutako gaitasunak ebaluatzeko) eta Ebaluzio jarraia (%30 gelako praktiken eta tallerren bidez).

Test motako azterketa aukera anitzekoa izango da, 4 erantzun aukerekin eta erantzun oker bakoitzeko penalizazioa jasoko da $(O - E) / (n-1)$ formularen oinarrituz. Adierazitako moduan, azterketak nota finalaren %70a balioko du.

Ebaluazio jarraia dagokionez, gai eremu bakoitza bukatu ondoren ebaluazio aktibitate bat egingo da. Osotara, 3 ebaluazio aktibitate egingo dira (bat gai eremu bakoitzeko), nota finalaren %15a suposatuko dutenak.

Bestalde, gai eremu bakoitzaren azkeneko sesioan klaseko bi azpialdek lan praktikoa bat egingo beharko dute, ikasitako edukiak aplikatuz eta lan hori publikoki aurkeztuz. Lan honetan atera daitekeen nota maximoa nota finalaren %15a da. Irakasleak, lan hau ebaluatzerakoan, kontuan hartuko dituen alderdiak honako hauek dira: lanaren eta aurkezpenaren kalitatea, sintesi gaitasuna, aurkezpenean klasea dinamizatzeko gaitasuna, aurkezpenean taldearen parte-hartzea eta eztabaidan planteatutako galderei erantzuteko gaitasuna.

Halaber, gaitasunen garapena sustatzea bilatzen den neurrian, praktika hauen prozesuan zehar ikasleen parte-hartze aktiboa baloratuko da.

Guztira, ebaluazio jarraiak nota finalaren %30a suposatzen du (ebaluazio aktibitateak gai eremu bakoitza bukatu ondoren eta lanaren aurkezpena). Ikasleek, gutxienez, 0,75 puntu lortu beharko dute bai ebaluazio aktibitateetan baita lan praktikokoan ere. Bestalde, gutxienez, 1,5 puntu lortu beharko dute ebaluazio jarria gainditzeko. Ikasleren batek ebaluzio jarraia gaindituko ez balu, B modalitatean egingo den azterketa baliokidera (oraintxe azalduko da) aurkeztu beharko da.

B modalitatea) Ebaluazio finala: test motako azterketa baten bidez klase magistraletan landutako ezagutzen lortzearekin erlazionatutako gaitasunak ebaluatzeko (%70) eta bi partez osatutako azterketa baten bidez, tallerretan eta gelako praktiketan landutako gaitasunak ebaluatzeko: test motako parte bat eta galdera irekiez osatutako beste parte bat.

Azterketaren lehenengo parteak (test moduko azterketa, A modalitatean bezala) nota finalaren %70a suposatzen du. Parte hau gainditu beharko da irakasgaia gainditu ahal izateko.

Azterketaren bigarren parteak, era berean bi partez osatua dagoena, nota finalaren %30a suposatzen du. Bi atal hauetako bakoitza (testa eta galdera irekiak) gainditu beharko dira azterketaren bigarren parte hau gainditu ahal izateko.

IRAKASGAI HONETAN NAHIKOA IZANGO DA TEST MODUKO AZTERKETARA EZ AURKEZTEA DEIALDIARI UKO EGITEKO.

7. DOKUMENTAZIOA/BIBLIOGRAFIA

OINARRIZKOA:

- Belinchón, M., Rivière, A. eta Igoa, J. M. (1998). *Psicología del lenguaje*. Madril: Trotta.
- Carreiras, M. (1997). *Descubriendo y procesando el lenguaje*. Madril: Trotta.
- Carretero, M. eta Asensio, M. (2004) *Psicología del Pensamiento*. Madril: Alianza.
- De Vega, M. eta Cuetos, F. (1999). *Psicolingüística del español*. Madril: Trotta.
- Domínguez, A. (2002). *Lenguaje y psicología: conjugando forma y función*. La Laguna: Servicio de Publicaciones de la Universidad de La Laguna.
- Espino, O. G. (2004). *Pensamiento y razonamiento*. Madril: Pirámide.
- Gabucio, F. (2005). *Psicología del pensamiento*. Bartzelona: UOC.
- Garnham, A. eta Oakhill, J. (1996). *Manual de psicología del pensamiento*. Bartzelona: Paidós.
- González Labra, M. J. (1998). *Introducción a la psicología del pensamiento*. Madril: Trotta.
- Harley, T. (2013). *Psicología del Lenguaje. De los datos a la teoría*. Madril: McGraw Hill
- Lopez-Higes, R. (2003). *Psicología del lenguaje*. Madril: Pirámide.
- Saiz, C. (2002). *Pensamiento crítico: conceptos básicos y actividades prácticas*. Madril: Pirámide.
- Santamaría, C. (1995). *Introducción al razonamiento humano*. Madril: Alianza.

OSAGARRIA:

- Ayuso, M. (1997). *Razonamiento y racionalidad. ¿Somos lógicos?* Bartzelona: Paidós.
- Berko, J. eta Bernstein, N. (1999). *Psicolingüística*. Madril: McGraw Hill.
- Carretero, M. eta García-Madruga, J. A. (1990). *Lecturas de psicología del pensamiento*. Madril: Alianza.
- Fernández, M. eta Anula, A. (1995). *Sintaxis y cognición. Introducción al conocimiento, el procesamiento y los déficit sintácticos*. Madril: Síntesis.
- García Madruga, J. A., Carriedo, N. eta González Labra, M. J. (2000). *Mental models in reasoning*. Madril: UNED.
- Gaskell, G. eta Altman, MG (Eds.) (2007). *The Oxford Handbook of Psycholinguistics*. Oxford: Oxford University Press.
- Holyoak, K. eta Morrison, R. (Eds.) (2005) *The Cambridge Handbook of Thinking and Reasoning*. NY: Cambridge University Press
- Holyoak, K. eta Morrison, R. (Eds.) (2012) *The Oxford Handbook of Thinking and Reasoning*. NY: Oxford University Press
- Manktelow, K. (1999). *Reasoning and thinking*. East Sussex, UK: Psychology Press.
- Newstead, S. eta Evans, J. S .B. T. (Eds.) (1995). *Perspectives on thinking and reasoning. Essays in honour of Peter Wason*. Hove, UK: LEA.
- Schaeken, W., De Vooght, G., Vandierendonck, A. eta d'Ydewalle, G. (2000). *Deductive reasoning and strategies*. Londres: LEA.
- Spivey, M.J., McRae, K, eta Joanisse, M.F. (Eds.) (2012). *The Cambridge Handbook of Psycholinguistics*. NY: Cambridge University Press

Aldizkariak:

Brain and Language (URL: <http://www.sciencedirect.com/>).

Discourse and Society (URL: <http://www.uk.sagepub.com/home.nav>).

Discourse Processes (URL: <http://www.tandf.co.uk/journals/titles/0163853X.asp>).

Discurso y Sociedad (URL: <http://www.dissoc.org/>).

Language and Cognitive Processes (URL: <http://www.tandf.co.uk/journals/pp/01690965.html>).

Psicologica (URL: <http://www.uv.es/revispsi/>).

Thinking and Reasoning (URL: <http://www.tandf.co.uk/journals/pp/13546783.html>).

Datu baseak:

PSICODOC

PsycLIT/PsycINFO

BALIABIDEAK INTERNETen:

http://psych.princeton.edu/psychology/research/johnson_laird/index.php

Philip Johnson-Laird-en Web-a, Princeton University-n. Department of Psychology. Artikuluei estekak.

<http://ntic.educacion.es/w3/eos/MaterialesEducativos/mem2003/logica/>

Hezkuntza teknologien institutua. Logika ikasi.

<http://pensamientocritico.edicionespiramide.es/restringido/principal.htm>

Pirámide argitaratzea. Pensamiento crítico: actividades prácticas.

<http://www.automind.cl/educacion/publicaciones/Entevista%20de%20Araya%20a%20Gigerenzer.pdf>

Gerd Gigerenzer-ri elkarrizketa.

<http://www.bcbl.eu/?lang=es>

Basque Center of Cognition, Brain and Language.

http://www.mpg.de/149614/kognition_neuro?section=kf

Max Planck Institute for Human Cognitive and Brain Sciences.

<http://www.mpg.de/152233/psycholinguistik?section=spw>

Max Planck Institute for Psycholinguistics.

http://www.ted.com/talks/steven_pinker_on_language_and_thought.html

Steve Pinker-ek hizkuntza eta pentsamenduari buruz hitz egiten du. Bideoa.

<http://www.princeton.edu/~kahneman/docs/DKahnemanCV.pdf>

Kanheman-en kurrikuluma.

<http://www.duke.edu/~pk10/language/psych.htm>

Duke University. Hizkuntzari buruz zenbait eztabaida.

---

8. TUTORETZA-ORDUTEGIAK

Tutoretza ordutegia ezagutu ahal izango da GAUR-en bitartez.